

TURİZM PSİKOLOJİSİ

DR.ÜYESİ DR. ÖZGÜR GÜLDÜ

TURİST MOTİVASYONLARI VE DENEYİMLERİ-1

KAYNAK: Duran, E. ve Aslan, C. (2016). Turizmin Sosyal Psikolojik Dinamikleri. İstanbul: Paradigma Akademi.

Turist Motivasyonu Kavramı

- Gerek uluslararası seyahate çıkan gerekse de ulusal düzeyde seyahate çıkan kişi sayısının oldukça fazla olması, turist motivasyonlarında ve deneyimlerinde çeşitliliği de beraberinde getirmektedir.
- Turist motivasyonlarını neler olduğunu anlamak, turist davranışını açıklamada ve turist davranışına ilişkin öngörülerde bulunma bakımından kilit konumdadır.
- Turist motivasyonları, turist seyahate çıkmaya ve seyahati için belirli bir turistik destinasyonu tercih etmeye yönelten güdülerin toplamı olarak tanımlanmaktadır.
- Turist motivasyonu araştırmalarında temel amaç «turist neden seyahat etmektedirler?» sorusunu yanıtlamaktır.

Turist Motivasyonu Kavramı

- Turist motivasyonlarını incelemek oldukça zor bir süreçtir. Çünkü;
  - ❖ Turistler arasında bireysel farklılıklar bulunmakta ve turistlerin yaşadıkları topluma göre turistlerin değer yargılarının farklılık göstermektedir.
  - ❖ Turiste seyahat motivasyonlarının ne olduğu sorulduğunda, turistlerin doğrudan ifade ettiği motivasyonlar dışında, turistlerin zihninin derinliklerinde bulunan ve farkında olmadığı ihtiyaçların bulunabilmesi olasıdır.
  - ❖ Bir turist aynı anda birden fazla motivasyonun etkisi altında seyahate çıkabileceği ileri sürülmektedir.

Turist Motivasyonu Üzerinde Etkili Hususlar

✓ Sosyo-psikolojik Motivasyonlar:

- a) Olağan çevreden kaçma
- b) Benlik değerlendirme ve araştırma
- c) Rahatlama
- d) Saygınlık
- e) Geçmişe özlem
- f) Akrabalık ilişkilerini geliştirme
- g) Toplumsal etkileşim

✓ Kültürel Motivasyonlar

- a) Yenilik
- b) Eğitim

Turist Motivasyonu Üzerinde Etkili Hususlar

- ✓ Kişisel Gelişim:
- ✓ Statü Kazanma:
- ✓ Kültürel Faktörler:
- ✓ Fiziksel faktörler:
- ✓ Duygusal Faktörler:
- ✓ Kişisel Faktörler:

Turist Motivasyonuna İlişkin Temel Yaklaşımlar

✓ Turist davranışı alanında, turistlerin seyahat motivasyonlarına ilişkin dört temel yaklaşım bulunmaktadır (Key, 2003):

- 1) **İhtiyaç Temelli Yaklaşımlar:** Turisti seyahate yönelten neden olan ihtiyaçlarıdır.
- 2) **Değer Temelli Yaklaşımlar:** Bireyi seyahate yönelten neden, bireyin sahip olduğu kişisel değerlerdir.
- 3) **Fayda Temelli Yaklaşımlar:** Turistin seyahat motivasyonunu belirleyen husus, seyahat sonucunda elde edeceği faydalar/yararlardır.
- 4) **Beklenti Temelli Yaklaşımlar:** Seyahat motivasyonunun asıl belirleyicisi turistin seyahate ilişkin beklentileridir.

Turist Motivasyonuna İlişkin Temel Yaklaşımlar

✓ Seyahat Kariyer Basamakları Yaklaşımı (Pearce, 1990):

- Bireyin seyahat ihtiyaçları, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşi'nde olduğu gibi belirli bir hiyerarşiye sahiptir.
- Bireyin seyahat deneyimi arttıkça, birey seyahat ihtiyaçları hiyerarşisi içinde bir üst kademedeki ihtiyaçlarını gidermeye yönelirler.

Turist Motivasyonuna İlişkin Temel Yaklaşımlar

✓ Seyahat Kariyer Basamakları Yaklaşımı (Pearce, 1990):

- **Rahatlama ve Bedensel İhtiyaçlar:** Bu ihtiyaç basamağındaki bireyler, seyahate kendilerini yenileme ve çevrelerindeki baskıdan kaçmak için çıkmaktadırlar. Seyahatleri süresince temel hizmetler (konaklama, yeme-içme, ulaşım) ihtiyaç duymaktadır.
- **Güvenlik ve Uyarılmış İhtiyaçlar:** Bu ihtiyaç basamağındaki bireyler, güvenlik ararlar ancak, aynı zamanda sıkıcı bir tatil de geçirmek istemezler. Farklı yemekleri tatma ve farklı görmek isterler ve alışılmamış şeyleri, güvenliği elden bırakmamak kaydıyla denemekten kaçınmazlar.

Turist Motivasyonuna İlişkin Temel Yaklaşımlar

✓ Seyahat Kariyer Basamakları Yaklaşımı (Pearce, 1990):

- **İlişki İhtiyaçları:** Bu basamakta, birey artık seyahati süresince yeni ilişkiler kurma, yeni arkadaşlar edinme ihtiyacı hissederler. Bu nedenle, ortak aktiviteler, ortak etkinliklere katılma arayışı içine girmektedirler.
- **Kendine Güven ve Gelişim İhtiyaçları:** Bu basamakta birey, seyahati sonucunda yeni bilgi ve beceriler edinmek istemektedir. Ayrıca, başka insanlara kontrolün kendilerinde olduğu, kendine güvenlerinin tam olduğunu gösterecek seyahat deneyimleri yaşamak istemektedirler.
- **Kendini Gerçekleştirme İhtiyaçları:** Bu basamakta, birey kendisi ile barışık, mutlu, huzurlu ve tinsel açıdan rahatlatıcı etki bırakacak deneyimler sağlayan seyahatlere çıkmak istemektedirler.